

AANGETEKEND

Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Radarstation Herwijnen
Postbus 111
9200 AC Drachten

Behandeld door

Erwin Donga

Doorkiesnummer +31345728445

Erwin.Donga@WestBetuwe.nl

Datum 22 januari 2024

Kenmerk GZDGWB/1259549/1311902

Pagina 1 van 4

TEVENS DIGITAAL VERZONDEN

Onderwerp: zienswijze op het ontwerp-Rijksinpassingsplan radar Herwijnen

Beste meneer/mevrouw,

Het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad van de Gemeente West Betuwe dienen met het onderstaande een zienswijze in naar aanleiding van de publicatie van een ontwerp-Rijksinpassingsplan voor een radarstation in Herwijnen.

Wij komen tot de conclusie dat het ontwerp niet doorgezet dient te worden. Wij verzoeken u dan ook om het ontwerp in te trekken. Het doet geen recht aan de bestuurlijke verhoudingen zoals ze volgens ons zouden moeten zijn. Ook juridisch is het problematisch. Er zijn belangrijke procedurele voorschriften ontgaan. De thans voorgenomen locatie lijkt de meeste gezondheidsbedreiging van alle overwogen locaties te kennen. In een tijd van groeiende aandacht voor het voorzorgsbeginsel en de bescherming van de gezondheid langs juridische weg, is het onaanvaardbaar om voor tientallen jaren zo'n keuze voor de grootste gezondheidsbelasting van inwoners te maken.

Wij roepen nog in herinnering dat de gemeenteraad van de toenmalige gemeente Lingewaal in de openbare vergadering van 11 oktober 2018 een vergelijkbaar bestemmingsplan voor een vergelijkbaar radarstation op dezelfde locatie juist niet heeft vastgesteld. Dat heeft de raad destijds met een uitgebreid gemotiveerd besluit gedaan. Wij vertrouwen het besluit bekend, maar voegen het volledigheidshalve toe (**bijlage 1**). De Staat en/of de Minister van Defensie heeft dat besluit destijds aanvaard door daartegen geen rechtsmiddelen aan te wenden.

De procedure

Het ontwerp-Rijksinpassingsplan is ongeveer twee weken voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet ter inzage gelegd. Daarmee wordt participatie als bedoeld in de Omgevingswet ontgaan. Dat klemt te meer, nu de ook vereiste procedure voor verlening van een omgevingsvergunning voor de bouw nog niet gestart wordt. Zo wordt van begin af aan versnippering in besluitvorming bevorderd en de doelstelling van een eerder besluit tot gecoördineerde besluitvorming geschaad.

Bovendien is het ontwerp – kennelijk om aan de Omgevingswet te ontkomen – net voor de kerstperiode ter inzage gelegd. Toch is ondanks uitdrukkelijk verzoek en in strijd met eerdere uitlatingen, vastgehouden aan een strikte termijn van zes weken voor indiening van zienswijzen. Wij vragen daarom thans en derhalve tijdig alsnog om ten minste twee weken te verkrijgen, zodat wij onze zienswijze kunnen toelichten.

Bij de geest van de Omgevingswet zou het overigens het meest passen wanneer het onderhavige ontwerp netjes wordt ingetrokken, zodat een eventueel nieuw voornemen alsnog onder het stelsel van de Omgevingswet valt. Nu de eveneens vereiste procedure voor verlening van een omgevingsvergunning voor de bouw nog niet gestart is, is dat ook goed mogelijk.

Ten slotte is dit project onderwerp geweest van stevige bevraging door de Tweede en de Eerste Kamer. Het is niet gebleken dat de onderzoeken die thans voorliggen, voldoen aan de vragen vanuit de landelijke volksvertegenwoordiging. Het gegeven dat de beantwoording van de vragen van de landelijke volksvertegenwoordiging meerdere malen nieuwe en aanvullende vragen hebben opgeroepen, maakt het voornemen uiteraard ook politiek behoorlijk kwetsbaar

Landschap en welstand

Bij de documenten die ter inzage zijn gelegd, bevinden zich een landschapsadvies en twee welstandsadviezen. Deze stukken geven geen volledig beeld van het radarstation zoals dat thans wordt overwogen, voorzien van een koepel. Bovendien zijn de welstandsadviezen beperkt tot algemene opmerkingen omtrent radarstations als zodanig (“het is wat het is”). Zij komen er in feite op neer, dat aan een radarstation niet zoveel aan te passen is en dat “dus” zo’n station past, en dat “dus” kennelijk ook in de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Een dergelijke motivering is onvoldoende. Bovendien is niet zo goed begrijpelijk, wat de gestelde visuele gelijkenis met een toren in Wier in dit verband aan gewicht van de advisering brengt. Dat doet er veeleer afbreuk aan. Daarbij komt voorts, dat de stukken niet duidelijk maken, in hoeverre het voorgenomen inpassingsplan recht doet aan de thans vigerende bestemming, die mede gericht is op de bescherming van de Nieuwe Hollandse Waterlinie en/of archeologische verwachtingen. Met andere woorden, de aspecten van landschap en welstand zijn onvoldoende onderzocht en dat geldt ook voor de mate van aantasting van de thans geldende beschermingsregimes. Verwijzing naar gemeentelijk beleid is niet aan de orde, omdat het beoogde plan geen onderwerp van uitoefening van gemeentelijke bevoegdheden behelst. De algemene wijzigingsbevoegdheden uit het ontwerp verhelpen de gesignaleerde problematiek ook niet, omdat zij de gesignaleerde problematiek alleen maar naar achteren schuiven.

Afstand tot bebouwing

Het is evident dat de afstand van het met het ontwerp beoogde radarstation tot bebouwing niet voldoet aan de richtafstand van 1.500 meter uit de VNG-Handreiking Bedrijven en milieuzonering. Anders dan uit een reactie op eerdere zienswijzen van 10 november 2023 lijkt te volgen, zondert de handreiking radarstations als de onderhavige geenszins uit van normering. Wel sluit de handreiking afwijken van de norm niet uit. Vervolgens poogt de

reactie enige argumentatie te geven over de mogelijkheid van afwijken. Het blijkt echter niet waarom afwijken totdat nog slechts ongeveer een kwart van de beoogde richtafstand overblijft, in dit geval nog aanvaardbaar zou zijn.

Straling; radome

Bij de stukken die ter inzage zijn gelegd, bevindt zich een aantal stukken met betrekking tot straling. Op enig moment is kennelijk besloten om het beoogde radarstation te voorzien van een zogeheten radome. De toelichting van 1 november 2023 geeft op p. 3 een impressie van de radome. Zoals de toelichting duidelijk maakt, dient deze ter beperking van geluidhinder. De radome heeft aldus een afdichtend effect. Het is aannemelijk dat dat effect tenietgedaan dient te worden door straling op hoger vermogen dan aanvankelijk beoogd. Het is in ieder geval niet duidelijk, dat er niet op hoger vermogen gestraald moet gaan worden.

Geen van de stukken die betrekking hebben op straling, maken duidelijk in hoeverre rekening is gehouden met een hoger zendvermogen door de latere aanpassing van de radome. Dat dient onvermijdelijk te leiden tot heronderzoek, herbeoordeling en zo nodig aanpassing van die rapporten. De resultaten kunnen er immers toe leiden, dat de thans beoogde locatie in relatie tot andere locaties nòg slechter uitkomt op het zo belangrijke punt van bescherming van de bevolking tegen straling. Het is immers goed denkbaar dat op één of meer andere locaties geen radome ter beperking van geluidhinder vereist is. Het is daarom voor één of meer van die andere locaties goed denkbaar dat daar de zendstraling niet opgeschroefd hoeft te worden. Kortom, de plaatsing van de radome – de blijkbaar vanuit overwegingen van geluidsbeperking onvermijdelijk is – lijkt de vergelijkbaarheid van bevindingen ernstig aan te tasten. Dat klemt te meer, omdat deze locatie thans al het slechtste uit de bus komt op het punt van straling, omdat bij deze locatie de meeste woningen nabij zijn.

Straling; ICNIRP

Blijkens de toelichting is het voorgenomen plan beoordeeld aan de hand van de waarden van ICNIRP. Thans volstaan wij met de constatering dat op p. 38 en p. 39 van de toelichting twee contouren zijn opgenomen. Vanuit het voorzorgsbeginsel en de vergelijking met andere locaties brengen deze twee contouren de volgende noodzakelijk te beantwoorden onderzoeksvragen met zich.

1. Wat is de concrete belasting voor bewoners onder de getekende contouren? Wij roepen in herinnering dat deze locatie de locatie is met de meeste bewoners nabij het beoogde radarstation.
2. Wat zijn de contouren voor de andere locaties die op diverse andere punten vergeleken zijn? Wij roepen in herinnering dat de onderhavige locatie aan een vergelijkende toets onderhevig is geweest. Dan dient de vergelijking juist ter bescherming van de bevolking en in samenhang met het voorzorgsbeginsel zo zuiver mogelijk gemaakt worden.

Blijkens een aanvullend locatieonderzoek van 19 november 2021 (p. 41) scoort de onderhavige locatie toch al verreweg het slechtst op nabijheid van woningen en aantallen woningen. Dan dient ten minste duidelijk te zijn, welke (relatieve) slechtheid op alle locaties precies aan de orde is, ook aan de onderkant van ICNIRP-contouren. Het blijft immers gaan

om straling van een installatie die waarschijnlijk tientallen jaren zal voortgaan en waarbij in de planvoorschriften tot dusverre ook geen enkele maximering van zendvermogen is opgenomen. Er lijkt dus, juist op het zo belangrijke punt van straling, geen integrale beoordeling geweest. De suggestie uit de toelichting omtrent een integrale beoordeling (p. 9) lijkt dan ook onjuist.

Afrondend

Aan het thans voorliggende ontwerp kleven dusdanige gebreken dat het college en de raad van de gemeente West Betuwe u verzoeken, geen verder gevolg aan dit ontwerp te geven en het daarom in te trekken.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van gemeente West Betuwe,

gemeentesecretaris, burgemeester,

Philip Bosman Servaas Stoop

De raad van gemeente West Betuwe,

de griffier, de voorzitter,

Hans van der Graaff Servaas Stoop